

Szerkesztőség:
Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1-ő szám. — Ide intézendő a
lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:
Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:
Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1. szám a. a könyvnyomdában.
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyilttér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:
Egy háromhasábos petitsor tér-
fogata . . . 12 fillér.
Bélyegdíj minden beiktatás
után . . . 60 fillér.

Nyilttér:
Egy sor . . . 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legezészerűben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

Egyház és város még egyszer.

Nem szívesen kezdtem e sorok megírásához, azonban, midőn a közöttünk — igen soknak méltó sajnálatára, — a Rimaszombat polgárai közt egy századon át senki által meg nem zavart, példás egyetértés és nyugalom után, a legújabb időben, különböző alakban, az elégtelenségnek új meg új jelenségei mutatkoznak, óhajtanék én is, a régi nyugalom és béke helyreállításához, s biztosításához avagy csak egy szemernyivel is hozzájárulni.

Rimaszombat polgárainak ritka önmegtartóztatása, s a közügyek iránt tanusított áldozatkészsége mellett, már a XVI. és XVII. században rohamosan emelkedett, gazdagodott, a XVIII. század derekán még teljesen református volt; gazdag volt az egyház is.

Ha ama nagy katasztrófát felemlitem, midőn a ref. egyháznak minden ingó s ingatlan vagyona, azok közt a pap malma is elvétetett, s a még akkor nem létezett rimaszombati róm. kath. egyháznak, vagyis inkább az akkor kinevezett rimaszombati parokhusnak adatott át, csak azért teszem, hogy az által feltüntessem azt, hogy az a malom s annak jövedelme teljesen *egyenlő természetű* volt a többi ingatlan vagyonnal s annak jövedelmével.

Az idő s a polgárság szívós természete esodát tett, a mely seb gyorsan hegedt, s én igazán esodálkoztam, de egyszersmind végtelenül örültem rajta, midőn már a negyvenes évek elején láttam városunkban azt a példás egyetértést s őszinte szeretetet s barátságot a különböző felekezetű polgárok közt.

Igy talált bennünket a szabadság megteremtője az 1848. év, mely annyi előjogot döntött meg, s annyi kiváltságot rendített meg alapjában.

Városunk polgárainak akkori magas műveltségéről tesz tanuságot, hogy nem találkozott polgárai közt egyetlen egy sem ki a róm. kath. parakhusnak jövedelmét, vagy ahhoz való jogát

kérdéssé tette, s a város jövedelméből teljesített kiszolgáltatásokat beszüntetni óhajtotta volna; hanem, mert ott ragyogott zászlóinkon a szabadság mellett az egyenlőség és testvériség jelszava is, egy nagy általános népgyűlésben életbe is léptettük azt, oly módon, hogy rajongó lelkesedéssel s egy akarattal kimondtuk, megállapítottuk, hogy a város a két ref. s egy evang. lelkésznek *akkori* fizetését is örök időre magára vállalja, midőn az előbb csak behegedett seb már teljesen begyógyult.

Igaz, hogy ezen határozatunkat nem vezetettük be telekkönyvbe, hiszen még akkor nem is volt telekkönyv, de felirtuk szívünk táblájára mindnyájan, kinek jutott volna eszébe akkor, hogy akadhat valaha áldatlan kéz, mely azt onnan letörölni megkísértené?!

A nagy napot méltóan, fokozott lelkesedéssel, a város költségén rendezett valódi szeretetvendégséggel zártuk be; nagyon sajnálom, hogy a város mai 2251 róm. kath. hiveinek atyáik közül oly kevesen vettek részt abban a magasztos, lélekemelő ünnepélyben, bizonyosan mindnyájan örökölték volna atyáiknak akkori érzelmeit!

Mind az evangélikus, mind a református lelkészeknek akkori szerény javadalmazása a hitek áldozatkészségéből azóta tetemesen megsza- szaporodott, de emeléséhez a város az akkor meg- *állapított összegben* az *azon idő óta egy fillérral sem járult.*

Azonban a pap malma, az ugynevezett köze- ző malom, a város alsó részén, a házak köz- vetlen közelében sok galibát csinált. A temető melletti árokából a városon keresztül csergedező kis patak nagy záporok után, gyakran rohamosan megdagadt, s gyors lefutásában a malom gátja által feltartóztatva, majd minden évben veszélyes áradásokat okozott, egy ízben az áradat a gym- nasium udvarán is három lányra emelkedett s majdnem féllábnyi büzhödt iszapréteget hagyott maga után. A békétlen rimaparti lakosok meg-

nyugtására a malmot minden áron el kellett távolítani onnan; sokan váltásául, méltányos ese- rében, szabad választást óhajtottunk engedni a parokhiának az alsó és felső malom között, a város fentartási kötelezettségével, a rozsnói püs- pökség a malom akkori, történetesen magas bér- leti jövedelmének állandósítását követelte, azon jövedelemnek, mire szükség nem volt, jelzálogi biztosításával. A város engedett; azonban a r. kath. plebánusnak ezen konvertált s jelzálogilag biztosított jövedelme s a város által kiszol- gáltatott egyéb javadalmait *különbséget tenni,* a legújabb időig soha senkinek eszébe nem jutott.

Azon érveket, melyek talán érzékenyen érint- hetnének, gondosan kerültem. Békíteni volt szán- dékom. Rimaszombatban az egyházak beléletének keretén túl terjedő felekezeti kérdés nincs, ne is legyen, a kik szükségtelenül afélett emlegetnek s felekezetenként csoportosítgatnak, nem jó szol- gálatot tesznek városunk nyugalmanak s fejlő- désének.

Béke velünk!

Baksay István.

BALTAZÁR ANTAL

1840—1899.

A jolsvai ev. egyháznak, s a város társadalmának. a gömöri ev. esperességnek, s az egész tiszai kerületnek a tudományosságának nagy s mély gyásza van Baltazár Antal elhunytával!

Szerénysége folytán talán sokan nem ismerték őt, igazi nagyságában! Nem a nagy hang, de a becsületes munka embere volt s annál nagyobb irt hagyott maga után! Eltekintve Szarvason, — szülővárosában, a pesti egyetemen. Jénában töltött tanulmányi éveitől, azon egy évtől, melyet 1866-ban Dr. Székács József püspök által történt felszenteltetésétől ugyancsak Szarvason, mint káplán töltött, — egész férfi korát — 33 évet megynkben élte le, a gömöri esperességnek küzdött, fáradozott 1867-től Betlérbe történt megválasztásától! Itt vette nőül: magas műveltségű nejét Delhy Emma urhölgyet, kivel, miként a galamb-párjával, oly példás életet élt 32 éven át 2 leánya és fia körében.

a dombokon a szántó-vető ekéje nem csak a termőföldet turja föl, de kitarja az ősök földbeirt történetét, előhossa eszközeiket, szerszámaikat, megbolygatja csendes álmukat. Ott a domboldalban alusza három-négyezer éves álmát egy csoport ember, a kiktől a történelem nem igen tud többet, minthogy tán kelták voltak: Európa első lakói, a kik Ázsia felől jöttek ide s kő- és bronzkorszak czime alatt őt-hat sorban tud róluk megemlékezni.

Milyen lehetett az ember a mi földünkön három- négyezer évvel ezelőtt, a mikor még Ázsia belsejében és Egyiptomban volt a műveltség középpontja, a mikor az ember még gyermekkorát élve: nagyobb alkotásokban és nagyobb pusztításokban találta örömét, mint ma.

Eszembe jut Niobe angol tudósa, a ki csak ugy áll szóba a nőkkel, ha legalább is kétezer évesek. Hasonló hangulat fog el, mikor ezeknek az ősöknek fenmaradt pipereeszközeit vizsgálom. Mert minden eszközeik közt a legtöbb ilyenféle maradt fel, — elég bőven adják elő ezeket hamvedreik. A kisebb nagyobb urnák meglehetősen népesítik az ősöknek ezt a holt városát s az urnák belseje lágyabb hamvasszürke földet takar sok apró csonttrészllettel és két-három pipereeszközzel.

Ne karikáztassa a vágy szeméiteket, ti aranyra éhes modern kincskeresők, nincs ezek közt nemes fém egy szemernyi sem, hagyjátok pihenni e tárgyakat a muzeumok szekrényeiben: mind bronz az, megzöldülve a régi rézrozsdatól és elvékonyulva az ezredévek lassan örlő fogaitól. Olyan omlós, olyan porlékony a legtöbb, mikor a földből előkerül, hogy a legnagyobb óvatossággal kell előszedni, különben porrátorik ujjaink között.

Felső-Pokorágy lelkésze egész kis muzeumot gyűjtött már össze magának az ősök lakóhelyén. Vannak ott kisebb-nagyobb urnák, kőbalták, dárdahegyek és egész sereg bronz pipere-eszköz, a mely az urnákból került elő. Egy alkalommal jelen voltam ilyen urna felbontásán. Óvatosan kapargáltuk keshegygyel a földet és ujjaink között még óvatosabban morzsolgattuk széjjel és nem- sokára dus eredménye volt fáradozásunknak: három lelet lön a zsákmány. Az egyik egy egyszerű bronz karika, nyilván karperecz lehetett, a másik egy hármast bronz- gyűrű, a harmadik egy jókora fejes bronzszög, a melyről kislult, hogy nem lehetett más, mint hajtű, a melylyel

TÁRCSA.

Az álom.

Kicsiny szobámban csend van és az ágyon
A mint ott fekszem és álmat várom,
A mely gyöngéden én reám borulva
Vezetne csalfán a jövőbe, multba:
Idézem őt, az ábrándok királyát,
Hogy rám borítsa édes, bűvös báját:

„Szesélyes álom! Lepke szárnyaiddal
Miért kerülsz el messze engemet?
Csapongva szállasz másra hívás nélkül
S hozzám, ki hívlak, utad nem vezet?
Ki nagy vagyont, hirt vagy hatalmat óhajt,
Az álom csalfá ábrándképiben
Elévarázslod mindezt és csak engem
Kerülsz el, bármint óhajtsan szívem?“

És hívó szóma megjelent az álom
Felhő ruhában, csillogón ott látom:

„Im megjelentem hívó szózatodra
Miért idéztél? Mond hát, énnekem!
Kívánhatsz bármit, teljesítve léssen,
Hiszen hatalmam, tudd meg, — végtelen!“

Igy szólt az álom biztató fenséggel
S felelve néki, hozzá így beszéltem:

„Szerelmes álom! Ábrándok királya,
Gyógyítsd meg kérlek, fájó szívemet!
A rut valóság elszakasztott tőle,
Ó tőle, kit szívem úgy szeret!
Útolt az óra, s nekünk vállalni kellett:
Segíts meg! És varázslod őt elém!
Hadd érzem újra karja ölelését,
És édes csókjait hadd érzem én!
Hadd érzem újra azt a boldogságot,
Mely akkor tölt el kéjjel engemet,

Midőn gyöngéden egymáshoz simulva
Susog sok édest, sok szerelmeset!
Hadd hallom újra szíve dobogását,
Hadd érzem, a mint fogja a kezem . . .
Szerelmes álom! Ezt a boldogságot,
Habár csak egyszer, engeddd érzennem!!“

Az álom halgat. Megszólalva végre
Ekként felel ez esedklő beszédre:

„Szegény fiu! Erőm csekélyke erre,
Hiába is kérsz, nem segíthetek,
Oly boldogság az, melyet akkor érzesz,
Minőt még én sem nyujthatok neked!“

Harmatzy Loránt.

Az ősök lakóhelyén.

Irta: HORVÁTH ZOLTÁN.

Fensikon járunk, vagy háromszáz méternyire a tenger színe fölött; előttünk erdőkoszoruzta hegyhát emel- kedik még magasabbra; itt-ott kilátszik zöld palástjából a mohaszürke kopasz sziklafal, az egyikben barlangot alkotott a természet, a másikon pedig messziről meg- látszik, hogy ember fessegette le barna mezét és elbor- dogatja a triss körakásokat épületei alapjául. Hátunk Mögött a Rima folyó völgye zöldel a mélységben, itt-ott városokkal és falvakkal tarkítva, azontul ismét erdős lankások emelkednek, néhol felnyulnak közülük a nógrádi hegyek jellemző csúcsai.

De a fensik maga is változatos. A közepén széles sávban húzódik egy széles zöld lapály, a melyet minden oldalról dombok környékeznek, itt-ott nád és sás erdő árulja el a mocsáros süppedéket, a dombok oldalain szántóföldek sávjai húzódnak fölfelé, a távolabb állók teteje bozotos s a bozót közül sziklafalak meredeznek az ég felé, mintha várromok volnának. A középső lapályról nem folyik le a víz, valaha tó lehetett ott, mikor még több volt a víz a mi tájainkon.

Ez az ősök lakóhelye: a pokorágyi fensik. Azokon

Betlérben léte alatt, az egyházi tisztviselők összes fokozatán átment, melyre tudományos készültsége, ritka szelíd jólelte, magas társadalmi műveltsége folytán az esperesség közbizalma emelte s mint h. főesperest, — az esperesség hajójának állandó vezetésére is azon erényei predestináltak!

Egyenlő számú szavazatot nyervén Terray Gyulával, jelenlegi főesperessel szemben, az új szavazásnál 5 szavazattal 1885-ben kisebbségben maradt! De ez nem csökkentette munkakedvét! Hisz a kitüntetések soha sem szertette! Szerény, egyszerű, de igaz ember volt, minőt ma lámpással kell keresni! Jellemzésére a legtalálhatóbb Vitéz L. pádári papnak Köviben az 1887. évben tartott esperességi gyűlésen, reá — mint a nagy tölgy árnyékában elrejtőzött szerény — de illatos ibolyára mondott felköszöntője!

Betléri papszkodása alatt: b. e. Czékus püspöknek legmeghittebb barátja volt, mint a héber nyelvnek, irodalomnak kiváló tudósát, s ott érte azon kitüntető meghívás, hogy az eperjessi theológián a héber nyelvi tanszéket foglalja el. Pap maradt, a melynek született, ki mint olyan, buzgó könyörgéseivel, hivat az egekig emelte; beszédeivel, melyekben egyedül a Krisztust s az ő evangéliumát hirdette, híveinek lelkét, szívet, hazaszeretetét nemesítette, fokozta! Nem volt a frázisnak barátja. A hazaszeretet ünnepein tartott lelkesítő beszédei, avagy a mély hazafüvi gyász alkalmából elhangzott könyörgései, szónoklatai mutatták őt be igazi mély vallásosságában, nagy szónoki erejében, lángoló hazaszeretében. Vallásos meggyőződéséből, szívéből szólott, de a szíveig a vesékig hatott. Így hirdette ő az Igét Betlérben 1887. január 25-ig, a mikor a jolsvai ev. egyház egyhangú bizalma folytán, mint eddigi munkásságának esekély jutalmául a nagy hírű Valaszki és Ferjencsik papi örökébe lépett, a kik mögött nem maradt hátra. Nyájassága, szelidsége, galamb jószive folytán, egyház tagjainak szeretetét bírta.

Más vallásuk iránt a türelmesség netovábbja volt. Mi sem tanuskodik a mellötté, mint az, hogy Verbjár Péter volt esperes-plebánossal intim barátságban élt, s midőn a halál újját szeméire nehezdedni érezte, így emlékezett meg róla: „Elmegyek már Péter bátyám után!” S csakugyan, oly rövid időközben követte a másik jóbarátot. Mint olyan, egyházának hirt. tiszteletet szerzett. Az esperességben a kényes, elmérgesedett ügyek lebonyolítására csak ő volt képes, ki mindannyiszor, mint a béke anygala jelent meg elnöki minőségében, széles látókörű, tapintatos tanácsadó volt minden egyházi ügyekben. Több, mint a kormányos jobb keze dült ki benne! Mint esperességünk oszlop tagja, a kerületi törvényszéknek méltán bíráló volt s a zsinati atyák közt egyike volt a legjobbaknak, a legelsőeknek, a legbőlebbeknek!

Méltón sirathatjuk őt, kiből eselést fejünknek koránja. Misem bizonyítja bölcsességét fényesebben, mint az, hogy: lett legyen az silány darócba öltözött vagy oly, kin a drága uri dísz ragyogott, azzal ő egyenlő szívvel, bájjal társalgott; a feltuvalkodottságnak, a gőgnek nem volt barátja! s a ki egyszer társaságába, barátságába jutott, pedig könnyen lehetett, azt ártatlan jókedvével, természetes humorával magához világozta! Örökké kifogyhatatlan humor, optimisztikus világnézete tette alkalmassá az őt ért bánat, sors esapásainak elviselésére s arra, hogy még az ő betegségét, sorsát is családjának javára látta lenni.

Mély vallásossága, az Istenben való erős félelme utolsó perczéig vele volt s azzal hunyta le szeméif midőn mondta: „Mit hoz a reggel? Isten kezében van életünk.” Mindenkor boldognak hitte s tudta magát; mert érezte, hogy vele van Istene, ki minden bölcsességnek forrása! A bölcsességnek az örök forrása vezette agyát, szívet, midőn a bibliafordító bizottságnak mint egyik jelentékeny tagja „Eszter” könyvét héberből magyarra fordította, s azzal elismerésre méltó nagy munkát végzett 1894-ben. Rozsnyó, Rimaszombat, Igló, Késmárk főiskoláinál — a kerület képviselőtében — az érettségind mint elnök, a bölcsességnek, a tapintatnak, a jószágok számtalan jelét adta s ezt a rideg szigor helyett sok ifjúnak javára alkalmazta.

Hányan áldanak munkás életét!

A munkában különben soha ki nem fáradt. Utolsó perczéig kötelességét teljesíté, mely márcz. 12-ével megszűnt, a mikor családja s barátai kérése daczára, utoljára ment az Ur házába, hogy elmondja hattyudalát! Mely után rögtön lefeküdt s 19-én azon tudattal, hogy: kötelességét mindvégig pontosan teljesíté s nyugodtan hal meg, — kilehelte nemes lelkét!

* * *

A szeretet, — a kegyelet el nem hervadó virágai örökké nyílnak drága porai felett!
Isten veled kedves halott! Isten veled!

Poltz József.

Közgazdaság.

A lentermesztésről.

A len termelése nálunk Magyarországon nem igen tud prosperálni s inkább hanyatlásnak, semhogy fejlődésnek indult. Igaz, hogy e körülménynek egyik oka a vámentesen beözönlő gyapot is, de másrészt oka az is, hogy a lenművelés terén nem haladunk a korról a régi módi áztatási rendszerünk nem felel meg a kor kívánalmainak. A len jó termést csak a nagyon jó földeken adhat. Legjobb terméseket kétségen kívül szűzföldeken ad, amennyiben azomban ilyenekkel már nem igen rendelkezünk, megfelelő műveléssel és trágyázással kell a földeket megjavítanunk. A trágyázást illetőleg az legyen az elv, hogy közvetlenül a len alá szalmás istálló trágyát alkalmazni nem szabad. Belgiumban pl. őszkor hígított trágyalével öntözik meg a talajt, mely áll 15% trágyalé és 85% vízből, a mely keverékből 120—160 hektolitert visznek ki egy hektárra. Avagy őszkor beterítik az egész területet istállótrágyával s tavasszal legereblyézik a kilugozott és a talaj felszínén maradt szalmát. E mellett azonban a műtrágyaféléket is igen kiterjedten használják, s éppen ezeknek használatával érnek el óriási terméseket. Ezeknek használatát illetőleg mindenestre jó lesz előbb kicsinyben eszközölt kísérletek útján megállapítani, hogy mely műtrágyából, milyen mennyiséget szükséggel az illető talaj, hogy a lehető legnagyobb termést adja. — Mégis a legáltalánosabban a következő trágyázási mód használandó: A bevetendő területet még ősszel kell ellátni 130—170 kgr. kánnal, tavasszal pedig vetés előtt 120—150 kgr. szuperfoszfáttal, közvetlenül vetés után 35—50 kgr., négy héttel később ismét 35—50 kgramm chilisálétrom szórando ki. Ilyen trágyázás mellett a lehető legnagyobb, s nálunk egészen szokatlan termésekre lehet kilátásunk.

Előveteménynek legjobbak az őszi s tavaszi gabonafélék, a here s a zöld ugar. A talaj művelése pedig álljon: tarlótorés, őszi mély szántás s tavaszi grubberozásból.

A len igen korán és sűrűn kell vetni. Egy kis hold földbe elegendő 85—120 liter mag, sőt ha magnak vetjük 50—65 liter is. Vetés előtt a talajt meg kell hengerezni, utána jól befogasolni s ismét lehengerezni tanácsos. A vetőmag egyenletes mélyen való s egyforma letakarására igen nagy gondot kell fordítani. A magnak 3—4 cm.-nél mélyebben nem szabad feküdni. A lennek letakarítását akkor kell eszközölni, midőn az sárgarésben van. Az utóérés 10—12 nap alatt szokott lefolyni.

Az áztatást illetőleg e helyen csak annyit jegyzünk meg, hogy lentermő vidékeken legcélszerűbb volna szövetkezeti uton létesíteni modern a technika mai vívmányai szerint berendezett lenáztatókat és len kikészítő telepeket.

Termeljünk répmagot.

Talán egy kulturállamban sem törődnek a magtermeléssel oly keveset, mint hazánkban; pedig a gazdaságnak alig van jövedelmezőbb forrása, mint a magtermelés. A németek, angolok, francziák előhaladásukat a mezőgazdaság terén jórészt annak köszönhetik, hogy a magtermelésre kiváló súlyt helyeznek; jövedelmük a magtermelésből oly magas, hogy azt semiféle jövedelemforrás sem képes pótolni, még megközelítőleg sem.

óriás szarvas társaságában, a mely büszkén emelgette fején hatalmas lapátalaku agancsait, míg a tulok korántsem vetekedhetett a mi ezimeres szarvu ökreinkkel, olyasféle szarva volt, a mi középhelyen áll a juh és a tehén szarva közt. Hatalmas esordákban legelt az ősbőlény is, a mellyel telve volt ekkor Európa kiálló része, míg a sziklás helyeken fúrge mormoták ugrándoztak, elandálta bohókás viseletükkel még a haragos barlangi medvét is, a mely legnagyobb és legerősebb ragadozó vadja volt e vidékeknek, mert a többi fűvel is beéri, legfőleg gyümölcsöt eszik csemege gyanánt, mint a hosszszőrű mamut, az elefántnak e hatalmas őse, melynek rettentő agyari fölfelé hajlottak. Az őslakók is respektálták a titánoknak ezt az elkésett ivadékát, mert esontszerszámaikra többször találtak fölvesve hosszszőrű alakját, a mi nyilván arra mutat, hogy az őskor művészeinek képzeletét alkotásra lelkesítette ez a hatalmas hústömeg, mint most a jegesmedvéket lelkesíti Szibéria partjain, a hol jóízűen nyalogatják a jéghegyet, ha észreveszik benne az évezredeknek át konzervált mammutot.

Sunyitva, lekonyult föllel leskelődött zsákmányára a barlangi hiéna, a barlangi kutya és az állatok királyának apróbb kiadású őse: a barlangi oroszlán.

Csontjaik most különböző nagy muzeumok termeit népesítik, esendesen meghuzódva egymás közelében, nem úgy, mint mikor életükben fenték egymás ellen agyariakat. Mert nagy küzdelmek színtere volt az a föld, a melyen mi most békességesen járunk-kelünk, évezredekkel ezelőtt kevés gyeverrel, de a természet őseréjével küzdtek egymás ellen az ősök gigászi alakjai sokszor egy jó falatért, sokszor pusztá kedvtelésből vagy ellenséges szeszélyből.

Amott is elbődül egy hatalmas barlangi medve a domb oldalán s dühös, vérbenforgó szemekkel tekint arra a félig nyers bőrbe burkolt alakra, a ki ott jön az erdőből hazafelé. Mit keres ez a mindig kétlábon járó fenevad itt az ő lakása körül, nem tudja-e, hogy nem marad bosszulatlanul annyi agyonvert medverokon? Ez azonban nyugodtan közeledik, egyik kezében ta dárdá, a másikban kőbalta. A medve két lábra állva várja ellenfelét s annak dárdáját elkapni és pozdorjává törni csak egy pillanat, műve neki, ezután haragos mély mormo-

Nálunk ellenben valósággal fehér hollószámba megy az a gazda, ki magtermeléssel is foglalkozik; ennek azután természetesen az a következménye, hogy óriási pénzüsszeg megy ki külföldre oly áruért, melyek egy kis jókarral nálunk is előállíthatók lennének. Különösen áll ez a sajnálatos körülmény a répara s daczára azon tapasztalatnak, hogy a külföldi répa fajok még kedvező talajok között sem elégitik ki igényeinket, mégis mindig külföldről beszerzett répákat termelünk. Itt van az ideje, hogy gazdáink megkísérleljenek a répamag termelését, melynek szabályait röviden a következőkben adjuk:

1. A magnak való répat oly földről válogassuk ki, mely jó művelésben részesült, nem volt elgyomosodva, nem volt állati és növényi ellenségekkel meglepve és a melyen a répa teljesen megérett.

2. Miután a kisebb alaku czukorrépa rendesen nagyobb czukortartalommal bír, mint a nagyobb, a magnak való anyarépa a földnek azon részéről válogassuk ki, melyen aránylag több volt a kis répa, mint a nagy.

3. Olyan egyedeket válasszunk ki, melyek a gyök alakjára, a levél színére erezetére és nagyságára nézve ugyanoly tulajdonságokkal bírnak, mint az eredeti fajrépa. Okvetlenül meg kell tehát ismertetni a munkásokkal az eredeti fajrépa mondott tulajdonságait, illetve jeleit, mert a kiválasztás csak akkor lesz tökéletes. E tekintetben tehát a gazdának kellő utánjárása is szükséges, mert csak ez biztosíthatja a kellő sikert.

4. Kiszedés után a répa a reája ragadt földtől és sártól megtisztítandó és száraz helyen teendő el.

5. A talaj, melybe tavasszal az anyarépa ki lesz ültetve, ősszel mélyen megszántandó s tavasszal műtrágyával megrágyázandó. E célra különösen a szuperfoszfát szolgál, a melyből kat. holdanként 200—250 kgot szórhatunk el. Azért van szükség ily mennyiségre, mert magtermésnél a talajnak különösen foszforsava vétetik igénybe.

6. A sor és növénytávolság 65—70 cm. között ingadozhatik. Ennél sem nagyobb, sem kisebb távolságot alkalmazni nem célszerű.

7. Kiültetés után a kapálások gyakori keresztülvitelére s a töltögetésre kell ügyelni és pedig legcélszerűbb lesz, ha az első kapálás a levélképződés idejére, a második kapálás a szárba indulás idejére, a töltögetés pedig azon időpontra esik, midőn a magzár 20—25 cm magasságot ért el.

8. Nagyon kell vigyázni az aratás időpontjának helyes megválasztására, mert ha korán aratunk, akkor sok lesz a léha mag, ha pedig későn, akkor a mag nagyrésze elhull.

Olvasóinkhoz.

Lapunk jelen számával megkezdjük a huszadik évfolyam II-ik negyedét. E lap csaknem két évtizedre nyúló multja figyelemre méltó időszak egy olyan vállalat fennállásában, melynek keletkezésekor még létjogosultsága is kérdéses volt.

Annál nagyobb meglepedés tölt el bennünket ma, midőn lapunk eddigi pályafutásából arra a meggyőződésre jutottunk, hogy a mi vidéki társaséletünknek, a sajtó e szerény organuma, ugyszólván kiegészítő részét képezi.

Feleslegesnek tartjuk programunkat újra olvasóink elé tárni, — hiszen az utóbbi idők eléggé tanuskodnak arról, hogy minő elvek hirdetése mellett igyekezünk szolgálni a társadalomnak, s mily buzgó lélekkel karoljuk föl mindazon eszméket, melyek a közügy előmozdítását célozzák.

És midőn jelezzük, hogy az elvek hirdetése az eszmék felkarolása körül jövőre is lankadatlan buzgalmat fogunk kifejteni: m. t. olvasóközönségünket felkérjük lapunk támogatására.

gással igyekszik átkarolni az embert, a ki kőbaltáját magasra emelve, sujt a medve fejére. A zajra ijedten menekül a közelben legelésző bizon-tulok, elbúvik az apróbb vad s még az óriás szarvas is csak a tulsó erdő széléről bámul nagy szeméivel az egyenlőtlen tusára. A medve egyik lábával elérli ellenfele vállát s az eleven husba markol körmeivel, az ember felordít fájdalomában s erre a hangra megjelenik egy társa a czölöpház ajtaján s a helyzetet hamar fölfogva nyilat, dárdát ragad, csakhamar többen is követik. Ideje is már, mert a kőbalta kevés volt a medvének, a maczkó átkarolta az embert s a földön hemperegve küzdenek. A czölöpházban gyermekek sompolyognak a férfiak nyomában és megjelenik az ősvilág költészet: Éva unokája, nem oly szép kiadásban, mint mai civilizált utódai, de erőtől duzzadó tagokkal, maga is készen arra, hogy a férfinak esetleg segítségére siessen. Aggodalmas arczal nézi a földön heverő alakot, majd öröm villan át szeméin, mikor az egyik harezos nyila olyan sebet üt a medvében, hogy az ellenfelét ott hagyva, a segítőknek fordul, de ezek — legynék részrehajló a magunk fajtája iránt — dárdáikat nekiszegezve egyszerre dőfik át a medve szívére, hogy utolsót hörögve, holtan terül el a gyepen. E látványra előrohan a czölöpházról a nő és elsőnek jelenik meg a sebesültet fölemelni, sebeit kimossa és karjain vezeti be a czölöpházba.

A férfiak hozzáfognak a medve lenyuzásához köből esontból készült ügyetlen vágó szerszámaikkal. Nagy küzdelem után végre megvan az is: szétdarabolják s a legjobb falatokat, a medve talpaival együtt a sebesültnek felesége sűti meg s mire a nap lealkonyodik, már az ő háza előtt gyűlnek össze a szomszédok s egy költői ihletű férfiú előáll torzonborz arczsal s hóna alatt bórdu-dát szorongatva, megéneklé a mai nap vadász hőseinek dicsőségét, olyformán, mint a hogy ma Afrika közepén énekel a néger lantos, de szép volt az: a körülülő gyermekeseregnek a szája is nyitva maradt a nagy hallgatásban s a napnak megsebesült bőse medvebőrön fekvé felesége keblére hajta fejét s búszke tekintettel méri végig a bajtársakat. Aztán pihenni térnek.

Ilyen világ lehetett az ősök lakóhelyén hajdan!

az ő vagy ősnő kontyba tüzte hajfonadékát, ki tudja, milyen izlés szerint?

Látjuk, hogy az ősök épen nem voltak valami civilizáltak, sőt a hiúság elég korán arra ösztökélte az embert, hogy belekotárkodjék abba, a mit a természet szépnek alkotott.

Hogy milyének voltak itt az ősök lakásai? Ezzel a kérdéssel könnyű volna sarokba szorítani a legtudósabb német professort, a ki egész életét arkeológiai tanulmányokra szentelte. A hely természetét tekintve, valószínűleg czölöphéptmények lehettek itt, föltéve, hogy valóban tot volt a középső lapályos mezők helyén, a mi a föntebb mondottak szerint valószínű, mert a terület lefolyástalannak látszik. Ebben az esetben velenczét kell kezdetleges kis kiadásban odaképzelnünk, olyan módon, mint a hogy Sziam fővárosát: Bangkokot a kelet Velenczének szokás nevezni. Titáni munkával, kezdetleges szerszámaikkal erős czölöphéptet vertek a tó közepe felé az őslakók s azokon hidat vertek, hogy lagunafészekbe bejárhassanak és védve legyenek a nagy fenevadak mindennapi latogatásai ellen.

Mert ellenség az volt elég. A mai nagy vadak ősei ott ólálkodtak az ember lakása körül, mintegy haragudva az új jövevényre, a mely az ő eddigi birodalmukba betolakodva, leleményes furinggal magának hódítja a legjobb falatokat s még föl sem lehet többé keresni a lakóhelyén, mióta a barlangot elhagyta. — Ki tudna medve- vagy maeskaészszel eligazodni azok közt a tóba épített labirintok között, a hol ez a két lábú tollatlan csoportosan lakik és már messziről tud sebezni karmaival? De kapjanak csak egyet külön, mikor az erdei méhek vad mézét, ezt a legízletesebb medve-csemeget kieszedi a fák odvas kőpüjéből: kemény napja lesz annak! Ugyan előszedheti kőhegyű nyilait és dárdát, s ha ez nem elég, kőbaltájával ütheti az ölelkezni vágyó ősmaczkót!

Milyen világ is volt az a rég letűnt! A hőmérséklet nálunk valószínűleg alacsonyabb volt, mint ma, mert az alig elmúlt jégkorszak hidege csak fokónként ment át a melegbe s a lassan felolvadó jégtömegek vize tavakkal és tócsákkal töltötte be a mélyedéseket, míg a neimreg kiemelkedett hegységek szigetekkéül állottak az óceán közepén. A szigeteken ott legelt a bizon-tulok az

Előfizetési árak:

Egy évre	8 korona.
Félévre	4 korona.
Negyedévre	2 korona.

Azon t. előfizetőinket, kiknek előfizetése lejárt, tisztelettel kerjük előfizetésük megújítására annyival is inkább, mert ha ezt tenni elmulasztják, a lap további küldését beszüntetjük.

A „Gömör-Kishont“ szerkesztősége és kiadóhivatala.

Hirek és vegyesek.

Uj gyorssajtó. Lapunk kiadója *Rábely Miklós* egy teljesen új modern szerkezetű gyorssajtót rendezett be, mely ez időszert vármegeyénkben páratlanul áll — A nagyszabású gépet két nap óta állítják fel a gyár külön e célra kiküldött gépészei, kiknek segíték az egész nyomdászemélyzet. E technikai akadályok miatt lapunk jelen száma egy nappal később — tehát pénteken — jelenik meg. A lap mai számát már az új gyorssajtón nyomtatták. A gép berendezése és működése rendkívül érdekes, s már eddig sok érdeklődő tekintette meg a felszerelést és összeállítást.

Nász a főispán családjában. Pelsőzi Hámós Lászlóné született malduri és holló-lomnici Badányi Ida boldogult férjétől markus-és batizfalvi Mariássy Kálmántól származott Margit leányát f. hó 3-ikán vette nőül okolicsnai Okolicsányi Zsedényi Ede es. és kir. tartalékos huszár-főhadnagy néhai okolicsnai Okolicsányi Zsedényi Kálmán és dobai Székely Emilia fia Berzétén. Állandó, zavartalan boldogság kísérelje frigyüket!

Vármegeyénk közigazgatási bizottsága rendes havi ülését hétfőn f. hó 10-én tartja. Ez alkalomból *Hámós László* főispán vasárnap ideérkezik.

Athelyezés és előléptetés. *Gedeon János* m. kir. mérnök, a helybeli osztálymérnökség egyik tevékeny s társas köreinknek is előnyösen ismét tagja, mint régebben megirtuk, az ipolysági osztálymérnökség hivatalfőnökévé neveztetett ki. Az ekként előléptetett és áthelyezett osztálymérnök már el is foglalta új állását.

Szentiványi Árpád ünnepeltetése. A kövi választó-kerület polgársága azon okból, hogy a volt nemzeti párt a béke létrehozása folytán, elveinek fenntartásával beleolvadt a szabadelvű pártba, folyó évi márc. hó 28-án Kőviben a választó-kerület székhelyén egy értekezletre jött össze, egyrészt, hogy szabadelvű pártta szervezkedjék, másrészt, hogy szeretve tisztelt országgyűlési képviselőjét mélt. Szentiványi Árpád urat, a kit, mint vezérszerepetvivő, s önzetlenül a közjóért munkálkodó vezért ismer a megye, egyháza, sőt az egész ország, szívből üdvözölje s neki a szabadelvű pártba való belépése alkalmából törhetlen bizalmat szavazzon. Az értekezlet *Bradofka* Károly hercegi főerdész vezetése s elnöklése alatt megalakult, szabadelvű pártta elnöké *Latinák* Frigyes, megyénk ezen minden jóért lelkesülő nesztorát választotta meg. Együttal azon határozatot hozta, hogy felelőből egy 30 tagu küldöttség menesztessék a képviselő urhoz, a mely őt üdvözölje s neki a jegyzőkönyv üdvözletet tartalmazó kivonatát tisztelete jeléül átnyujtsa. Utra kelt a küldöttség Felfaluba s ott országgyűlési képviselőnk urí házában közéletünk ezen kimagasló nagyjának szép, megnyugtató és hatalmas szavaira egy szívből fakadó éljenti kiáltott! Hogy mily magyaros vendégszeretben részesültünk, azt — ismerve a Szentiványiak traditionalis vendégszeretét, és hogy a szebbnél-szebb toasztokban nem volt hiány, — mondanom is felesleges.

Erdészválasztás Dobsinán. Dobsina város képviselő-testülete *Bornemisza* László alispán elnöklése alatt tartott választógyűlésén *Szojka* J. Coburg-hercegi erdő-gyakornok választatott meg (3 szavazat többséggel) Dobsina város erdészévé. A választást, az alispán tiszteletére rendezett nagy bankett követte.

Koszoru-alap Jolsván. A *Baltazár* A. halála alkalmából, *Zachar* Gusztáv tanár, mint az elhunytunk násza 10 frtot adományozott, melyhez özv. *Baltazár* Antalné urnó 50 frttal járult, hogy annak kamatait a confirmationál kitünő gyermek élvezze.

Parkkésztés. A helybeli kir. törvényszék előtt levő tér rendezési munkálatai nagyban folynak. Ma kezdtek el a park szabályszerű formálását s készülnek az utak és rondeauk, melyek a csinos tér díszítésére fognak szolgálni. Most már csak a Tompa-szobor felállítását várjuk.

Megerősített alapszabály. A tamásfalvai „Petőfi“-egylet alapszabályait a belügyminiszter a jóváhagyó bemutatási záradékkal látta el.

Megszurt méneskatona. A helybeli mentelospótlási egyik legényét *Barányi* Józsefet ki a sajtószentpéteri fedeztetési állomásra volt kiküldve, husvét másodnapján egy előtte ismeretlen ember oldalba szurta. A katonát beszállították a közkörházba, s a vizsgálat ez ügyben megindult.

Múmalom átvétel. A putnoki múmalmot tulajdonosa *Serényi* Béla gróf e napokban adta el a szolnoki „Hungária múmalomi részvény-társaság“-nak 210 ezer forintért. A részvény-társaságnak egyszersmind örökös alelnökeül választotta meg a gróft és sikerült a társaságnak a múmalom eddigi igazgatóját *Póka* Gyulát is megnyerni, a ki volt tisztársaival együtt megmaradt. — Mint értesülünk az új tulajdonos társaság nagyobb mérvű befektetésekkel — 20 ezer forinttal — építkezni is fog s egész külön vámorlési osztályt fog felállítani. S—k.

A rozsnyói vasas gyógyfürdőben az új igazgatóság erősen készülődik, hogy a mostani évadot a fürdőt látogató és használó közönségnek, mentül kényelmesebbé és kellemesebbé tegye. A fürdő megnyitása folyó április hó 30-ikára (vasárnapra) van kitűzve, de ha az időjárás állandóan enyhül már e hó 15-ikétől kezdve megnyitják azt a közönségnek. Vendéglőnek *Turkovic* Nándort (a budapesti gentry-casino főpinczérét) nyerték meg. Szerződötve van már a putnoki zenekar is, mely — hallomás szerint — a jobb vidéki zenekarok közé tartozik. A fürdő orvosai: *Dr. Gutlohn* Henrik és *Dr. Pósch* Dezső. A villanyvilágítással berendezett fürdőtelepen gőzfürdő és hidegvízgyógyintézet is van.

Volt tornatanárunk diadala. A debreczeni országos vívóakadémián, melyen az ország első rangú

vívómesterei is felvették a küzdelmet, részt vett Miskolezról ifj. *Sz. Benedek* Gyula főgimnáziumi torna- és vívómester, ki a versenyen a második díjat, az *ezüstérmét* nyerte el. Az ügyes vívó- és tornamester tudvalevőleg a helybeli főgimnázium tornatanára volt.

Ev. ref. egyházi számvizsgálat volt városunkban f. hó 4-iken, melyen több vidéki ref. lelkész is részt vett. A számvizsgálat alkalmából *Molnár* József ebédet adott, melyen a bizottsági tagok voltak szívesen látott vendégei.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter *Törköly* Lászlót, a helybeli kir. törvényszék egyik széptehetségű joggyakornokát ugyancsak a helybeli törvényszékhez aljegyzővé nevezte ki.

Csendőrségi szemle. *Szalay* Béla esendőrszázados, szárnyparancsnok, Balassa-Gyarmatról e napokban vármegeyénkbe érkezett, s mult csütörtöktől hétfőn estig városunkban tartózkodott. Ez idő alatt szemlét tartott az ügymenet és legénység felett.

Esküvő. *Janik* Elemér vasuti segédraktárnok f. hó 5-ikén vette nőül *Kathona* Ilonkát, *Kathona* Kálmán helybeli jóhírű asztalos kedves leányát.

Előléptetés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Pokoly* István nagyrőzei állami polgári iskolai segédtanítót a X. fizetési osztály harmadik fokozatába rendez tanítóvá nevezte ki.

Kinevezés. *Kovács* Ákos rozsnyói adótitstet a m. kir. pénzügyminiszter Mivára m. kir. adóhivatali ellenőrré nevezte ki.

Halálozás. Tiszolozon f. hó 1-én meghalt *Csepánovszky* József vasgyári mérnök és a tiszolozai vasgyár segédüzemvezetője 37 éves korában. Temetése 3-án délután nagy részvét mellett ment végbe. A gyári tisztikar következő jelentést adta ki a gyászestéről: A zölyombrézó-kisgarami m. kir. vasgyár tisztikara mély megilletődéssel tudatja szeretett tisztársának *Csepánovszky* József m. kir. vasgyári mérnök és tiszolozai m. kir. vasgyári segédüzemvezetőnek f. évi április hó 1-én reggeli 3 óraker életének 37. évében, két napi szenvedés után Tiszolozon történt gyászos elhunytát. — A boldogult hült tetemei április hó 3-án d. u. fél 2 óraker fognak a tiszolozai róm. kath. sírkertben örök nyugalomra tételni. — Zölyombrézón, 1899. évi április hó 1-én. — Béke lengjen a szeretett kartárs porai fölött!

Az idei fősorozás folyó hó 5-én vette kezdetét városunkban, a bizottság katonai tagjai előző napon érkeztek ide, s az állítást Rimaszombat város kezdte meg, mely állított I-ső korosztályból 50, II-ikből 28, III-ikből 19, összesen 97 legényt. A sorozásnál polgári elnökként *Bornemisza* László alispán működött; bizottsági tagokként: *Nagy* Ferencz, *Kishonthy* Gyula, *Intitőrész* Endre és dr. *Szabó* Károly voltak jelen. A katonai bizottságban: *Persch* Ernő alezredes és *Tiner* Rezső őrnagy, dr. *Herz* Alfréd közös hadseregbeli és dr. *Kovács* J. honvédezdorvos, továbbá *Gottlieb* főhadnagy és *Pur* hadnagy működnek. Polgári orvos dr. *Meskö* Miklós vármegeyi főorvos. A város utcáin rendszerint visszhangzó zaj és élénkség ma — a sorozás első napján — még nem hallatszott. Holnap, — mikor már a vidék bevonul, — nagyobb lesz az elvenség az utcákon, s a sorozás helyiségeül szolgáló „Három Rózsa“ épülete körül nagy lesz a vígság és a — szomorúság. A legények víg nótákra gyujtanak, az anyák, testvérek, sógorok és koma-asszonyok pedig sírva fakadnak. — ha, odafent kimondják, hogy a legény „tauglich“. Ellenkező esetben nagy az öröm. Mintkét esetben leissza magát a legény. — Holnap, — 6-án, 7-8-án és 10-én soroz a rimaszombati fősorozatjáró járás, mely állit az I-ső korosztályból 270, II-ikből 173, III-ikből 147, összesen 590 legényt. E sorozásnál *Okolicsányi* Gáspár és *Hámós* Zoltán szerepel bizottsági tagként. A bizottság városunkból 16-án utazik Tornallyára.

Halálozások. Vettük a következő gyászjelentéseket: „Özv. *Beregszász* Károlyné szül. *Labantz* Matild; gyermekei: *Beregszász* Gyula és neje: *Lunacsek* Mária és gyermekei: *Beregszász* Margit férj. *Beliczky* Károlyné és gyermekei: *Beregszász* István; *Beregszász* Béla és neje: *Bisiskovics* Stefánia és gyermekei: *Beregszász* Károly és neje: *Wieser* Hermin; *Beregszász* Ida férj. *Dobrovzsky* Lászlóné; *Beregszász* Matild; özv. *Svitala* Ferenczné szül. *Labantz* Teréz; gyermekei: *Mária* és *József*. özv. *Lehotzky* Imréné szül. *Labantz* Paulina; gyermekei: *Lehotzky* József és neje: *Zimányi* Ilona és gyermekei: *Lehotzky* Imre és neje: *Lehotzky* István és neje: *Györfly* Róza és gyermekei: *Lehotzky* Rudolf mint hujai, illetve unokagyermek, egy a maguk, miként a számos rokonság nevében, fájdalommal megtört szívvel jelentik *Lipthay* József okleveles gyógyszerésznek f. hó 30-án, d. u. 5 óraker, életének 84-ik évében rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát. A boldogult árága hült tetemei április hó 2-án délután 4 óraker fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint a tornallyai családi sírboltban örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent miseáldozat április hó 3-án reggeli 9 óraker fog a méhii róm. kath. templomban az Urnak bemutatattni. — Tornallya, 1899-ik évi márczius hó 30-ikán. — A hála és kegyelet örködjön drága hamvai felett!“ — „*Lipthay* József; Urszinyi *Zsigmond*né született *Schvare* Irma, gyermekeik: *Katinka*, férj. dr. *Gaal* Gusztávné, *József*; *Kaiser* Józsefné szül. *Schvare* Kornélia; *Siska* Józsefné szül. *Schvare* Valéria s gyermeke: özv. *Lipthay* Károlyné szül. *Kaiser* Hermin úgy a maguk valamint a számos rokonság nevében fájdalomtól megtört szívvel jelentik *Lipthay* Józsefné, szül. *Schvare* Adélnak, a feledhetetlen nő, nagynéne, sógorasszony és a legjobb rokonnak, f. hó 29-én reggeli 7 óraker, életének 70-ik évében hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A boldogult drága hült tetemei f. hó 30-án délután 4 óraker fognak a róm. kath. szertartásai szerint a tornallyai családi sírboltba örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent miseáldozat f. hó 30-án, reggeli 9 óraker fog a méhii róm. kath. templomban az Urnak bemutatattni. Tornallya, 1899. évi márczius hó 29-én. A hála és kegyelet örködjön drága hamvai felett!“

Osgyan nem kap csendőroket. Megirtuk nemrég, hogy *Osgyan* község előljárósága, — miután a lakosok közbiztonságát az ott gyakorta tanyázó kóbor oláhezigányok nagyban veszélyeztetik, — csendőrsnek a faluban leendő elhelyezését kérelmezte. A megyeyűlés és a csendőr-szárnyparancsnokság pártolóan terjesztette fel a kérelmet a belügyminiszterhez, itt azonban — mint

halljuk — kérelmet nem teljesíthették — miután a budgetbe nem volt beilleszthető az órs felállításával járó költség.

Tűz Ochtinán. Folyó hó 3-ikán — mint értesülünk — Ochtinán nagy tűz pusztított. A faluban nagy volt a rémület, s a tüzet alig bírták lokalizálni. Harminez ház esett a pusztító elem áldozatául, s ezek nagyrésze biztosítva sem volt.

Hitbizományok. A legújabb statisztika szerint Magyarország 63 vármegyéje közül 42-ben van hitbizományi birtok. A statisztika szerint Gömörmegeyében 135 ezer hold hitbizományi birtok van. Ebből 91 ezer hold a Koburg hercege, a többi az *Andrássy* grófoké.

Elmaradt műkedvelő-előadás Tiszolozon f. hó 3-ikára műkedvelő-előadás rendezést terveztek, az előadás azonban több szereplő megbetegedése folytán elmaradt. Az egyik szereplő: *Csepánovszky* József 37 éves korában meg is halt.

Békétlenkedő legények. Nyustján husvét másodnapján több legény összeszóalkozott a csendőrokkal s a becsipett legények köveket ragadtak, hogy azokkal a csendőroket megdobálják. Mikor aztán a csendőroket kardot rántottak s a legényekre akartak rohanni, a megszeppent ifjak szétugrottak s elfutottak. *Szthelek* János esordásbojtárt azonban elérte végzete, mert őt utólérte *Franko* Ferencz esendőr, s alaposan ellátta a kard lapjával és élével. A jól helybenhagyott esordásbojtárt beszállították a kórházba, a csendőrség pedig ez ügyben megindította a vizsgálatot és a nyomozást.

„Tarka Világ“ czimvel *Mester* Károly r. kath. s. lelkész husvét után egy kötet szórakoztató novellát bocsát a könyvpiacra. Ára: elegans díszkötésben 1 frt 20 krajczár, fűzve 80 krajczár bérmente. Az előfizetése: *Szent-Simon*, posta *Hangony* (Gömör.), küldendők.

Előmunkálati engedély. A kereskedelemügyi miniszter a „Sajóvölgyi Villamosági Részvénytársaság“-nak a m. kir. Államvasutak *Rozsnyó* állomásától *Jólesz* és *Kraszna-Horka-Váralja*, esetleg *Kraszna-Horka-Hosszúrét*, továbbá *Dernő* és *Kovácsvágás* irányában *Luck* igaz vezetődel keskeny villamos vasutvonalra, az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

A munkás-betegsegélyzés reformja. Mig a földmivélsügyi miniszteriumban a gazdasági munkás-betegsegélyzés szervezésének előkészítő munkálataival foglalkoznak, addig a kereskedelemügyi miniszterium az immár közel tíz év óta működő *ipari munkás-betegsegélyzés reformját* tervezi. Ez a munkás-betegsegélyzés tudvalevően teljesen kiépített szervezettel működik, amelynyben több mint 400 betegsegélyzőpénztár dolgozik a Baross-féle törvény alapján s ezeknek kötelekében *fél-milliónyi munkás* részesül a törvény áldásos hatásában. E betegsegélyző-szervezet tevékenységében azonban vannak olyan pontok, melyek határozottan reformra szorulnak s mivel a miniszterium nagy súlyt helyez a társadalmi munkás-védelem e nagyraott tényezőjének egészséges fejlődésére, azért akarja *újabb intézkedésekkel* körülbástyázni a betegsegélyző-pénztárakat.

Vásáráthelyezés. A városunkban rendszerint május hó 14—15-ikére eső országos vásár miniszteri engedéllyel ez idén kivételesen *május 12—13-ikán* fog megtartatni.

Szőlő- és borgazdasági tanfolyam. A földmivélsí miniszter folyó év tavaszára és őszére *Vácson*, *Pécsváradon*, *Gyöngyön*, *Tapolezán*, *Veszprémben*, *Pozsonyban*, *Egerben*, *Tarcalon*, *Beregszászon*, *Szilágy-Somlyón*, *Bihar-Diószegen*, *Ménesen*, *Nagy-Enyeden* és *Tordán* 2—2 illetőleg 4 heti szőlő- és borgazdasági tanfolyamot engedélyezett. Ezekre 60 forint általánynyal 150 néptanító vehető fel és pedig oly helyekről, hol a phylloxera pusztit. Azok a tanítók, kik vármegeyénkben e tanfolyamon részt akarnak venni *Klaisz* Gyula szőlőszeti és borászati felügyelőhöz (Mezőkövesd) czimzett kérvényüket a kir. tanfelügyelőséghez szombatig f. hó 8-ig beadhatják.

Uj szellőztetés. A városok zsufolt lakásaiban az állandóan rossz levegő és nyomorúságos fűtés terjeszti leginkább a ragályos nyavalyákat és teszi tönkre a szegényebb néposztály egészségét. Az emberbaráti érzés ösztökélte leginkább *Kugler* Mihály államvasuti felügyelőt egy különben is nagyon tehetséges műszakilag képzett mérnököt arra, hogy a nagyvárosok kedvezőtlen hygienikus viszonyait okkal-móddal megváltoztassa, illetve megjavítsa. Egy szabadalmazott szellőztető gépet talált fel, mely a ház pinezében elhelyezett két mozgó légtartóból áll, s ennek finom hálóján betódul a kert levegője. A légtartókat, melyekben a kerti levegő magát folytonosan medvesítve cirkulál s önmagát megtisztítja, kis benzinnel motor mozgatja. A tartók magukba szívják a kert levegőjét s az megtisztulva nyomul egy esővön keresztül egy szélesebb üregbe, a hol télen fűtő, nyáron hűtő készülék van elhelyezve. A fűtő készülékben felmelegedett levegő parafa-falu esővön át tódul tovább föl a lakásokba, konyhákba, fürdőszobákba, a hová dirigálják. E esőhöz derékszőgben csatlakozik a másik eső s ebben terjed tovább a lehűtött levegő. A esőveket egyszerű csavarokkal lehet szabályozni vagy elzárni, sőt ha a esavert mindkötében felire fordítjuk, meg van oldva a hideg és meleg levegő tetszés szerint való keverésének kérdése. A levegő a gyorsvontat félsebességével tódul fel a esővön a lakásba, a hol rendszeren az előszobában ágazik szét szobáinkint külön esővekre. A szobában a fal szögletei mentén halad a eső tova s körülfutja a szoba plafondját. Lenn a padlón a esővön apró lyukak vannak s a hűtött vagy meleg levegő ezeken keresztül terjed el a szobában. A hőfokot szabályozni lehet, sőt van egy villamos készülék, már ismertebb találmány, a mely esengetéssel jelzi, hogy a szoba mérlege elérte pl. a 16, 17 vagy 20 hőfokot. A esőveket mindenütt el lehet takarni, úgy, hogy a szoba berendezését esztetikai szempontból sem esufítják. A feltaláló szalonjában a esövet selyem drappéria takarja el, a hálósobában felül a falfestésébe illeszkedik, a padlón pedig a szokásos fakeretet helyettesíti. Legfontosabb a készülék munkája a hálósobában. Ejszakára a lakó elzárja a többi szobába vezető esőveket s csak a hálósobát fűti vagy hűti. Mindkét esetben úgy szabályozható a levegő, hogy ablakot ne kelljen nyitni s a szoba mégis szellőztetve van, a mi rendkívül hasznos dolog, különösen betegyeknek. Érdekesen használta föl a földalati a menyenyeten végig haladó esőveket arra, hogy egy szintén saját találmányu készülékkel képeket aggasson rájuk. Természetesen a esőben haladó levegőnek nincs hatása

a képek épségére. É találmánynak különösen képtárakban van fontossága. A párisi nemzetközi kiállításon kerül először nyilvánosságra a készülék s ott minden szakértő megbíráhatja olcsó és egyszerű berendezését. Rendes működése aránylag még kevesebbe kerül, mert egy harmincz-negyven krajczár ára benzint fölemesztő motor egy egész palota levegőjét tisztítja, hűti vagy melegíti. Az új találmány színházakban, hajókon, vasutakon is alkalmazható s ezélszerűségénél fogva méltó mindenki elismerésére és figyelmére.
„V. L.“

Felelős szerkesztő: LUKÁCS GÉZA.

Magán-hirdetések.

Eladó ház.

Rimaszombatban a **Kossuth-utca 16. szám** alatti magános udvarral bíró ház, mely üzleti helyiség, 5 szoba, két konyha, éléskamara, pince, kocsiszin, istálló stb. áll, szabad kézből eladó.
Venni szándékozók ugyanott a tulajdonosnál felvilágosítást nyerhetnek. 2-*

Árverési hirdetmény.

A rimaszombati takarékpénztárban a ki nem váltott és meg nem hosszabbított arany-ezüstnemű s értékpapirokból álló kézi zálogtárgyak **f. április hó 18-án** d. u. 2 órakor fognak az intézet helyiségében — a kiküldött hatósági biztos jelenlétében — nyilvános árverés útján eladatni. — Rimaszombat, 1899. április 6.

Az igazgatóság.

Eladó ház, föld, csür, ól.

Rimaszombatban, a Hunyady-utczában egy ujonnan épült kényelmes **öt szobás lakás** mellékhelyiségek és nagy kerttel;
Jánosi község és a vasút közt levő — közel a városhoz — 19 hold **első osztályu szántóföld**;
a Jánosi-utczában levő, kőből épült **ól, csür, nagy kerttel** együtt szabad kézből eladó.
Venni szándékozókknak bővebb felvilágosítást ad **SZÜGYI ZSIGMOND.** 2-*

Hirdetmény.

5283. tkv. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Benedek József** alsó-szohai lakos végrehajthatónak **özv. Molnár Mátyásné** mint k. k. **Molnár Mátyás** t. t. gyámja velkenyei lakos végrehajtást szenvedő elleni 43 frt 94 kr. tőke, s jár. iránti árverési ügyében a végrehajtási árverést az 1881. évi 60. t.-cz. 144. és következő §§-ai értelmében, a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Velkenye községben fekvő, s a velkenyei 55. sz. tkvben A. 1. 14. sorszám alatt foglalt $\frac{1}{2}$ urbéri birtokból s az ezután járó urbéri erdő és legelő illetőségéből kiskoru Molnár Mátyás B. 8. alatti $\frac{1}{2}$ -ed résznyi birtokilletőségére, a C. 6. alatt özv. Molnár szül. Simon Zsuzsanna javára bekebelezett özvegyi jog épségben tartása mellett a 496 forintban ezennel megállapított kikiáltási becsárban elrendelte, annak megtartására határnapul **1899. évi április hó 24-ik** napjának d. e. 10 óráját Velkenyén a község házánál tűzte ki, mely alkalommal a fent körülírt ingatlanok a becsáron alól is elfognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át azaz 49 frt 60 krt készpénzben vagy az 1882. évi 60. t.-cz. 42. §-ában jelzett és az 1881. évi nov. 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezeihez letenni vagy az 1881. évi 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt, az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság 1898. évi december hó 6-án.

Altdorffer, kir. tszéki bíró.

Homlokzat-tégla

ritka szép vörös színben, azonkívül mindenemű **idom-téglát** elismert kitűnő minőségben, olcsó árak mellett, ugyszintén **gép-fali téglát, tető-cserepeket, kemény téglát, alagcsövet** stb. gyárt a

füleki göztéglagyár

Fülek (Nógrádmegye).

Árajánlattal készséggel szolgál.

Megbízható, tevékeny ügynökök keresetnek.

2-3

Vetni való zab.

Lenkey Istvánnál Jánosiban

100 métermázsza vetni való zab eladó
Métermázsája 6 frt. 1 hektoliternek súlya 52 kilo.

2-*

Haszonbéri hirdetmény.

1220. sz. — Szab. Rimaszombat r. t. város közönsége tulajdonát képező, a város határában fekvő tagosított 161. 5. gazdasági holdat kitevő „**Gernyő-pusztai**“ szántóföld és rétből álló birtokrész, f. év május hó 1-től 9 évre haszonbérbe adatik; a bérleni kívánók felhívataknak, hogy 100 frt bánatpénzzel ellátott írásbeli zárt ajánlataikat **április hó 12-dikének** déli 12 óráig a polgármesternél, hol az árverési feltételek a hivatalos órák alatt megtekinthetők — beadhatják; a szóbeli árverés mondott nap d. u. 2 órakor a tanácssterembe tartatik meg. A bérelt tárgyat tevő birtoktestre, a kikiáltási ár 600 frtban van megállapítva.

Kelt Szab. Rimaszombat. r. t. város Tanácsának 1899. évi április hó 4-dikén tartott üléséből.

Kishonthy, h. polgármester.

Közeledik

a permetezés ideje!

A penészek, gombák, levelészek, rovarok és férgek ellen legbiztosabban megvédehetjük gyümölcsfainkat, szőlőnket, burgonyánkat stb. szorgalmatos permetezéssel.

Turul permetező (16455. sz. szabadalom) 16 frt.

Hunnia permetező (bejelentett védjegy) 13 frt 50 kr.

Szénkénegező 22 frt.

Kapható

a csetneki rézgyárnál.

4-*

Hirdetmény.

264. sz. — Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszék 1899. évi 788. számú végzése következtében **Hennyey Kálmán** ügyvéd által képviselt **Gömörmezei Nép- és Iparbank** javára néhai **Ambrózy József** örökösei ellen 300 frt — kr. s jár. erejéig fogantatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt 300 frt névértékű 6 darab Gömörmezei Nép- és Iparbanki részvényekből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésen a rimaszombati kir. járásbírósnak V. 1127. 1899. számú végzése folytán 300 frt — kr. tőkekövetelés, ennek 1898. évi január hó 24. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 67 frt 57 krtban bíróság már megállapított költségek erejéig Rimaszombatban az Iparbank hivatalos helyiségében leendő eszközésére **1899. évi április hó 14-ik napja** délutáni 3 órája határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is elfognak adatni.

Kelt Rimaszombat 1899. évi április hó 3. napján.

Gasko, kir. jbsági végrehajtó.

KOVÁCS ZSIGMOND ÖRÖKÖSEI

czipész üzlete

Rimaszombat, Erzsébet-tér 27. sz. a.

A tavaszi idény beálltával tisztelettel tudatjuk a n. é. közönséggel, hogy ugy a **saját műhelyünkben készült**, valamint a **karlsbádi, bécsi és budapesti** elsőrendű gyárakban kiállított **divatos férfi-, női- és gyermekláb-beliékből** óriási választék van raktárunkon.

Mérték szerinti rendelések — kívánsághoz képest — mint eddig, ugy ezentul is pontosan, a legjobb minőségű anyagból **jutányos áron** műhelyünkben készülnek.

Üzletünket a n. é. közönség jóakaratu pártfogásába ajánlv, vagyunk

Rimaszombat, 1899. márczius 21.

Kiváló tisztelettel

KOVÁCS ZSIGMOND
örökösei.

3-*

Hirdetmény.

170. sz. — Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszék 1899. évi 107. számú végzése következtében **Dr. Ráróssy Gyula** ügyvéd által képviselt **Dickmann Testvérek** javára **Weisz Sámuel** és **Róth Sámuel** ellen 150 frt s jár. erejéig fogantatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 426 frtra becsült házi butorok és szarvasmarhából álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésen a rimaszombati kir. járásbírósnak V. 312—1899. számú végzése folytán 150 frt — kr., tőkekövetelés, ennek 1898. évi november hó 28-ikától járó 6% kamatai és eddig összesen 36 frt 78 krtban bíróság már megállapított költségek erejéig Fazekas-Zsaluzsányban Weisz Sámuel lakásán leendő eszközésére **1899. évi április hó 10-ik** napja délutáni 3 órája határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is elfognak adatni.

Kelt Rimaszombat, 1899. évi márczius hó 27-én.

Gasko, kir. jbir. végrehajtó.

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickel színét nem változtatja, szerkezete pontosabb és jobb, mint a legdrágábbaké.

Ára darabonkint 3 forint.

Jótállás mellett, míg a készlet tart. Hozzá ezüstös óralánc 60 krajczár.

Önberetváló készülék.

Fox. valódi sodingeni gyártmány, sok kiállításon kintüntetvel gyakorlás nem kell. Megvágás kizárva. Tiszta és kényelmes munka. Bőrbetegségtől megment. Tartós és pénzmegtakarító.

Darabja 3 forint.

A penge *** esillagos acézből és a többi részei alpacéból vannak.

Egy külön penge hozzá 1 forint. 22—26

Megrendelhető:

POLLÁK SÁNDOR főbizományosnál

Budapest, V., Kálmán-utca 17.

Gyűjtőknek 5 darab után egy ingyen küldetik.

KOHN ALBERT fakeskedő Rimaszombat.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy raktáromban most már a legjobb **Salgó-Tarjáni, Putnoki és Vadnai kőszén**, a legjutányosabb árban, ugy egész vagonrakomány, valamint métermázsánként is kapható, amiről nálam a tisztelt vevő közönség bármikor meggyőződhet.

Egyszersmind a nagyérdemű közönség figyelmébe ajánlom, hogy nálam mindenkor gazdasági gépek, eredeti Gubicz-ekék, kátrány-lemezek, zsaluzsányi cserép és téglák, tölgyfapallók és kerítéshez való tölgyfa oszlopok és mindennemű mezőgazdasághoz szükséges anyagok **igen jutányos árban részletfizetésre is** kaphatók.

Egyben tudatom a nagyérdemű közönséggel, hogy az 1831-ben alakult és **143 millió o.-m. é. kor.** alaptőke és készpénzbeli tartalékok felett rendelkező

cs. kir. szabad. triesti ált. bizt. társ. (Assicurazioni Generali)

gömörmezei főügynökségét birom. és az előforduló mindennemű **tűzbiztosítást**, épületek-, takarmány- és aratási készletekre, ugyszintén törzsbiztosításokat és egyéb ingóságokat nálam a **legolcsóbb díjtételek** mellett biztosításra elfogadok.

Elfogadok továbbá életbiztosításokat minden módozat szerint, jég- és baleset ellen való biztosításokat a lehető legolcsóbb és legjobb feltételek mellett.

Magamat a n. é. vevőközönség figyelmébe ajánlv, és eddigi szives pártfogásukat megköszönve, maradtam

teljes tisztelettel

KOHN ALBERT, fakeskedő

és az Assicurazioni Generali gömörmezei főügynöke.

26—26